

DISSERTATIONEM INAUGURALEM
ACADEMICAM,
DE

BARATTARIA,

GERMAN.

von *Beftechung der Richter!*

DIVINO FORTUNANTE NUMINE,

Ex Autoritate & decreto Magnifice, Nobilissime

& Amplissime Facultatis Juridicae

IN INCLYTA ACADEMIA HASSO-SCHAUMBURGICA,

P R A E S I D E

VIRO PRÆNOBILISSIMO ET CONSULTISSIMO

DN. HENRICO BODINO,

Jure Consulto & Decretalium Professore

Ordinario famigeratissimo.

Pro

CONSEQUENDIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS

Publicæ Eruditorum in solenni Jctorum Auditorio
disquisitioni subjiciendam,

Conscripsit

JOHANNES GERHARDUS *Dirschfeld!*

Marpurgensis Hassus.

ad diem IX. Novembr. An. MDC LXXXIIX.

Recusa Hala, Typis CHRISTOPH. ANDREÆ ZEITLERI, Acad. Typ. 1708.

PRÆLOQVIUM

I. N. D. D. P. F. E. T. S. S. A.

Voniam vitia & crimina tamdiu, quam diu homines erunt, non cessabunt, nihil ergo majus est, unde Deo sacrificium offerri possit, quam si ordinetur id, ut hi, qui in suam & aliorum perniciem debachantur, competenti compescantur vigore *causa 23. quæst. s. c. 44. in fin. &* sicut in bello nunquam excubiæ sunt remittendæ, ita quoque semper nobis, dum lucis hujus usura frui licet, adversus vitia ac crimina dimicandum; Excelsi quoque vereque generosi est animi, secundum tria juris præcepta juvare alios, nocere nemini, prodesse omnibus *arg. §. 3. Inst. de I. & I. ad vitia faciles & proclives emendare, coercere, decorum demonstrare si in malis confirmati fuerint, inde retrahere, nec laudem merentur illi, qui dum vitia vident, se se fuga abducunt & latibula quærunt: Quod cum & in subditis admodum improbandum sit arg. Levit. c. s. v. 1. & Deuteronomiic. 17. 4. Quam maxime tamen Magistratus peccant, qui vitiis omni nisi non resistunt, cumque ne tale quid in interitum totius rei publicæ contingat, non nisi illis Magistratus officium committendum, quam qui ob exploratam probitatem, prudentiam*

tiam & experientiam ac avaritiæ inimici deprehensi ad hoc electi sunt. *Exod. 16. v. 21.* Quæ cum ita sint, nemo putò inficias ibit, crimen barattariæ reipublicæ admodum perniciosum esse, quapropter dum illud plusquam frequens nostris temporibus animadverterim constitui, hanc materiam pro virili loco disputationis inauguralis enucleare, eamque publico Eruditorum examini subjicere: Vt vero eo commodius hoc fieri possit, methodum huic nobilissimæ reipublicæ perutili ac summe necessariæ materiæ pertractandæ adhibui juridicam quam Imperator in tractandis Institutis observavit §. *fin. Inst. de I. N. G. & C.* proponens sc. primo personas committentes crimen barattariæ, secundo res, ob quas seu quarum intuitu personæ hoc crimen committunt, & tertio actiones, quibus crimen hoc commissum persequendum & coercendum. Te autem Benevole Lector, quisquis fueris, maximo oro opere, ut dissertationem hanc Academicam, chartaceum hoc munusculum eo suscipias vultu, quo quolibet literis bonæque menti ingenue litantes excipere dignaris: Faxit Ter Optimus DEUS, cujus singulare adjutorium in omnibus actionibus non minus, quam etiam in dissertatione hac conscribenda & adornanda sentio, ut quicquid hic operæ consignatum, immensam Dei gloriam magnificet, in cujusque vitio & crimine hoc haætenus commaculati emendationem æque ac patriæ emolumentum vergat nec non dilectissimi Domini mei parentis spem & desiderium adimpleat.

SECTIONIS PRIMÆ

TH. I.

Antequam igitur argumenti hujus dissertationis explanationem aggrediar, non abs re judicavi, quid de vocabuli significatione & acceptione statuatur, præmitte-

mittere *arg. l. 1. ff. de I. & I.* Et est vocabulum barattariæ origine sua non latinum sed vel Italicum vel Gallicum, potest enim deduci vel ab Italico barattamento, quod idem est ac deceptio vel dolus, vel à Gallico baratier sive barateur, quod idem ac deceptor seu impostor, & talis dicitur barattarius qui propter pecuniam vel aliud quid, justitiam baractat, hoc est permutat. *Der das Recht verdrehet/* uti Germ. loquuntur *Par. de puteo de Syndicatu verb. barattaria n. 8.* an autem barattaria, baratteria an baracteria legatur, mihi perinde est, nec licet hanc, quia nullius momenti, meam facio, neque tam in vocabuli lectionem, quam crimen ipsum sub verbo barattariæ complexum sum intentus, magis tamen conveniens crediderim, si barattaria legatur, quoniam eum derivatione Italica & Gallica magis convenit: Quod crimen in foro seculari idem fere est cum eo, quod Pseudo Theologi in foro ecclesiastico per simoniam committunt, dum sacerdotium aliaque spiritualia sibi pretio comparare intendunt *t. t. X. de Simon.* gravissimum enim est crimen, donec Spiritus Sancti corruptibili aestimare pretio *cap. 2. extra de Simonia* nec pretio sed precibus ordinandus Antistes *l. 31. C. de Episcop. & Cler.* hinc quoque Clericus Sacerdotium turpiter ambiens de jure Canonico privatur Sacerdotio, notatur infamia, & pecuniam, quam pro Sacerdotio dedit, Ecclesiæ cuius voluit comparare Sacerdotium, vindicatur *t. t. X. de Simon. Nov. 123. t. 2. §. 1.* sicuti igitur Pseudo-Theologus pretio sibi sacerdotium comparans in crimen Simonia incidit, ita quoque iudices seu Magistratus committunt crimen illud barattaria vel repetundarum foedisimum & detestabile, accipientes encœnia seu munera ab iis qui eorum potestati subsunt, qualia munera oculos iudicum excœcant *Exod. 23. v. 8.* pervertunt verba justorum *Deuteron. 16. v. 19.* & improbus accipit è sinu munus, ad pervertendum itinera juris *Proverb.*

17. v. 23. adeo ut omni quoque jure prohibitum omniumque rerum turpissimum sit, maximeque nefarium, illum qui justitiæ præest muneribus corrumpi, *Vid. l. Sam. 12. v. 3. & 4.* Judex enim talis contra Deum, contra justitiam, contra debitum officii sui, cui tamen juramento in initio officii ejus præstito est adstrictus, contra proximum delinquit, & sic nec Deum timet, nec hominem reveretur; Ut autem progrediar, & initium mei instituti faciam, ordior à definitione hujus criminis, quod crimen barattariæ sive repetundarum describitur, crimen commissum, ab eo, qui in Magistratu, potestate, curatione, legatione vel alio officio ministeriove publico accipit pecuniam; quo magis aut minus officium faciat, *l. 1. pr. l. 3. & 4. ff. ad leg. jul. rep.* occurrunt igitur mihi secundum definitionem & methodum primum personæ criminis perpetrantes, parum enim aut nihil profus esset, hanc tractare materiam, si personæ quarum causa tractetur, ignorerentur *arg. §. fin. l. de l. N. G. & C.*

II. Inter quas personas agitur secundum *d. l. 1. ad L. l. Rep.* de iis, qui in Magistratu sunt constituti; ubi prænotandum, quod licet apud veteres Romanorum, differentia esset inter Magistratum & judicem, Magistratus namque jus quidem dicebat, sed judicem alium dabat *l. 3. & 13. de jurisdict. qui de facto cognosceret pr. l. 15. in fin. ff. ad municip. l. 5. 12. & pen. de judiciis* quando Magistratus ipse sive judicare noller, sive aliis negotiis impeditus non posset *l. 2. C. d. pedan. judic.* aut humiles essent causæ, *l. 5. C. eod.* tamen hæc differentia per *Nov. 82.* sublata; nec ulla hic inter Magistratus & judices est attendenda, sed promiscue uno comprehenduntur vocabulo; Describuntur autem Magistratus, quod sint personæ à Deo datæ & constitutæ, vices Dei in terra gerentes, quæ secundum legem & normam tam divinam quam humanam, divinæ tamen conformem, honesta, utilia & omnibus necessaria

DISPUT. DE BARATTARIA.

faria præscribentem, pupillorum & viduarum causas pro-
 movent, vim omnem coercent, tenuiores ab injuriis potent-
 iorum defendunt, & ut generaliter loquar, quæ prospiciunt
 accavent, ut secundum tria juris præcepta quilibet subdi-
 torum honeste vivat, alterum non lædat, cuique suum tri-
 buat: Magistratus itaque licet boni & innocentis viri officio
 fungi debeant *l. 4. §. 1. ff. fam. ercisc.* nec quovis prætextu
 quamvis rationem acquirendi ad suum compendium tra-
 here *l. 6. ff. de bon. damn.* neque justitiæ administrandæ occa-
 sionem in turpissimum lucrum convertere *l. 3. C. ad L. jul.*
rep. neque publicum officium privato luero accommodare
l. 29. ff. ex quib. caus. maj. aut inde rem augere familiarem
caus. 23. quest. 1. c. 5. licet manus Deo & legi servare mundas,
 nec ullum contingere lucrum, neque majus neque minus,
 neque captiosum quicquam contra subjectos facere, sed con-
 tenti esse à fisco ministratis *Nov. 17. c. 1. §. 5.* licet ab omni vi-
 olentia abstinere debeant. *l. 1. §. 5. C. de officio præf. pratorio A-*
frica licet quoque Magistratus pro se habeant præsumptio-
 nem justitiæ & innocentia *l. 2. C. de offic. civ. judic.* Veritas
 tamen sæpe est in contrarium, & experientia prohi dolor
 quotidiana, efficax rerum magistrat. *cap. 6 de election in sexto*
 satis superque probat, affectus & amorem auri, sæpissime o-
 culos & aures Magistratum excoecare & obfuscare, ut cæci
 quasi & surdi, scienter à veritatis & justitiæ via deflectant,
 ac multos omnino reperiri officiales, qui recipiant aliquid
 à privato, ut faciant non facienda, vel omittant ea, quæ sunt
 facienda, *per pr. l. 7. ff. ad Leg. jul. Rep. judicium sive justum*
sive injustum privato vendant caus. 14. quest. 5. can. non sane
15. causa 11. quest. 3. can. non licet 71. justitiam pro injustitia
de LL. & commercio hominum exemptas §. 7. 1. de civita-
 vendant, & sic alienum jurgium suam putent præda-
 te esse
 C. n

C. b. t. adeo ut sæpissime plus favor iudicis, quam lex valeat in Codice.

III. Secundum locum personarum crimen barattariæ committentium tenent hi, qui in potestate aliqua sunt constituti; ubi notandum, quod sicuti jus nostrum, quo utimur bipartium est, in publicum quod sc. ad statum communem pertinet principaliter, & consequenter ad singulorum utilitatem; & privatum quod principaliter ad singulorum commodum, secundo vero & consequenter ad totius reipublicæ salutem componendam & corpus universale spectat conservandum §. *hujus studii* 4. I. de I. & I. l. 1. §. 2. ff. *cod. ita* quoque potestas dividi potest in publicam, quæ publicam in omnes habet auctoritatem, & privatam, quæ non in omnes, sed ad aliquos tantum pertinet singulares, publicum consistit in sacris, sacerdotibus, principibus, Magistratibus, &c. Privatum vero in reliquis; De privata igitur potestate prius, brevissime tamen agendum, quæ præludia ad publicam docebit, & ex qua publica, veluti ex membris composita exsurgit,

IV. Utraque tam publica quam privata potestas quidem est administrativa ac gubernatrix, publica tamen plurius, privata vero paucorum & constituuntur privatæ potestatis in personas octo species, quarum prima circa domesticos, secunda in uxorem, tertia patria, quarta tutoria, quinta curatoria minorem, sexta curatorum furiosorum, septima curatorum prodigorum, octava dominica de quibus speciebus quidem singulis tractandum esset, nisi nimia prolixitas me inde abstraheret, præmissis cum hæc privatæ Deo estatis species proprie & principaliter non tendunt ad cundum scopum, progrediendum itaque ad publicarum divinæ potestatem.

V. Quæ potestas publica subdividi potest in Ecclesiasticam

aticam & secularem: Homo enim considerandus est in suis præcipuis partibus, quibus conflatur, anima scilicet & corpore: Sic aliis cura potior est vel excellentior rerum Spiritualium, earumque, quæ ad salutem animæ pertinent, aliis major corporis, & rerum quæ ad politiam & quietem rei publicæ, & quæ ejus sunt administrationis, spectant: Unde & duo genera universalis, unum clericorum est, spiritualibus deditum & sacris inserviens, alterum Laicorum qui secularia curant & tractant: Quoniam itaque potestatem publicam Ecclesiasticam hic pertractare non est nostri instituti, ad alteram scilicet secularem; illam aliis tractando relinquens propero.

VI. Quæ secularis potestas omnibus non est æqua, nam sicut alii Magistratum majores, alii minores, ita quoque aliis conceditur major, aliis minor potestas, pro capacitate scilicet subjecti, cui inhæret, nec obstat quod in *l. 32. ff. de injur. § l. 26. ad munic.* minoribus Magistratibus denegetur potestas: Notandum enim quando in *dd. & aliis LL.* dicatur quod Magistratus minores sint absque potestate, per potestatem intelligi majorem & augustiorem auctoritatem & excellentiorem jubendi facultatem, ut potestas & imperium quandoque pro Synon. habeantur, qualis potestas utique denegatur minoribus Magistratibus, dum vero minores Magistratus jurisdictionem exercent, & illi præsumunt, quis iis denegabit potestatem? nam certe jurisdictio absque potestate, esset instar campanæ absque pistillo, & cui jurisdictio data est, ea quoque concessa esse videntur, sine quibus jurisdictio explicari non potest *l. 2. ff. de jurisdict.* puta potestas exequendi sententiam &c. Imo jurisdictio absque modica coercitione concessa, inanis, elusoria & nulla est *l. 5. ff. de offic. ejus cui mand. est jurisdict. l. ult. ff. ne quid. in loc. publ.* & parum imo nihil esset jura in civitate esse

te esse, nisi sint qui ad effectum ea deducant, regant & ad usum societatis humanæ ac commodent *l. 2. §. 13. de O. I.*

VII. Quamvis autem vocabulum potestatis late quidem pateat, dum in persona Magistratum, imperium, in persona liberorum, patriam potestatem, in persona servorum, dominium; in aliis copiam & facultatem &c. designet *l. 215 de V. S.* colligi tamen ex hypothese facile poterit, præprimis præmissa divisione & subdivisione cui accedat, quod sc. hic per potestatem, publica secularis pro subjecta hac materia potissimum sit intelligenda, qualem potestatem non tantum habent illi, quibus major potestas concessa, quorum fit mentio *in §. 1. de excus. tut. vel curat.* sed illi quoque intelliguntur, qui minori fruuntur *uti in thesi proxime præcedenti* latius dictum, quo me refero: Neque *l. 1. b. t.* contrariatur, sed consentit, dum appositum est vocabulum aliqua, quæ nil nisi generalitatem inducit, ut sensus sit, quod omnis, qui potestate aliqua, quæque illa sit, gaudeat, teneatur crimine barattariæ, si quid accipiat, quo facile inducipossit, ut magis faciat, quæ vi officii facere non debuisset, vel omittat ea, quæ ipsi facienda incumbuissent.

IX. Tertio deprehenduntur in *l. 1. ff. ad L. I. R.* personæ in curatione sc. reipublicæ existentes, qui gerunt honores & munera reipublicæ, promittentes rempublicam salvam fore *l. 1. pr. ff. de Magistr. conveniend.* quales sunt, qui ingenii dotibus præstant, vel natalium splendore illustres sunt, adeo ut ea propter in huac mundum quasi positi videantur, ut aliis opere & consilio prælint, quare quoque eorum officii est, rationem & modum addiscere, quo societas humana seu cætus publici utiliter administrantur; vulgo Curatores reipublicæ dicti, quorum mentio fit. *in l. f. ff. de offic. ad. sess. l. 37. ff. de pact. l. 2. §. 6. ff. de administ. rer. ad civit. pertin. l. 3. §. 1. eod. l. 46. ff. de damn. infect. l. 2. C. de sent. qua sine cer-*
ta 86.

Et ad quam curam ac administrationem reipublicæ eliguntur viri fama integerrimi, qui præter honestatem atque commodum publicum nil spectant, non temere, sed rebus necessariis probe instructi, publica negotia capeffenda suscipiunt, non domestico laborant fumo, non avaritia magis quam justitia regunt, non justitiam pro injustitia spe remunerationis permutant, neque secundum pecuniam sed leges judicant & reipublicæ commodum curant.

IX. Verum enim vero quantum floreat, quantum vigescat, quam beata, quam felix sit respublica, si gaudeat talibus curatoribus & administratoribus, qui plus quam paterno rempublicam prosequuntur amore, qui diligentem ejus curam agunt, qui pro ea vigilant, & de eo nocteq; dieque solliciti sunt, ut vitam agant subditi placidam & tranquillam, tantum econtra labefactatur, dissipatur & corrumpitur, quando luxuriosi, discordes, raptores injusti, avari regunt & in ea dominantur, qui eos, quibus præfecti sunt in munere & officio, miserrime vexant, pauperibus nil ferentibus, justitiam denegant. & econtraditionibus, eumentibus quasi vel permutantibus, vel alio illicito modo justitiam acquirentibus, eam largiuntur. Hinc Sanctissimus Imperator *in toto tit. ff. ad L. 1. R. l. 18. ff. de officio præsidis l. 4. §. 2. de offic. procons. & leg. & alibi hinc inde in Dig. & Cod.* De remedio prospexit, quo mediante respublica a corruptione & interitu (quæ per avaritiam Curatorum seu Administratorum procuratur) si non in totum, in tantum tamen immunis sit, de quo remedio infra pluribus.

X. Rei quoque hujus criminis quarto fiunt Legati, ubi vocabulum Legati non solum comprehendit eum, qui publice ad hostes, ad confœderatos, apud exercitum Legatus est, sed & omnis cui cura alicujus rei extra ordinem juncta est, ut si quis legetur ad frumentum emendum l. 7.

§. 3. ad L. I. R. aut alia expedienda negotia: Unde Qv. si a municipibus quis sit ad Principem missus seu legatus, an teneatur hac lege: videbatur quod non, quia municipia habentur loco privatorum *l. 16. ff. de V. S. in fine.* ut ideo Legatus municipii non publico iudicio sed extra ordinem coerceri videatur: Verum cum crimen hoc ad municipales quoque Magistratus pertineat, consequens est, ut & Legati municipiorum hac lege Julia teneantur & coerceantur *arg. l. 4. l. 12. ff. de vacat. muner. l. 8. de Legationibus*, licet enim proprie loquendo Municipii res non sit publica, in multis tamen pro publica habetur, & Legati municipiorum iisdem fere privilegiis, quibus Legati Principis aut populi Romani, gaudent *l. 8. ff. ex quibus caus. maj. l. 1. C. cod. l. 19. pr. ff. de excusat. l. 4. §. 12. ff. de vocat. & excus. mun. l. 8. §. 1. ff. de legation. l. 4. §. 7. ff. ad L. s. pec.* Nec refert (1.) quod secundum *L. 1. ff. de Legation.* pœna afficiatur extraordinaria deferens legationem, Nam inde necessario inferri nequit, eum qui in legatione injuste quid acceperit, quo magis aut minus officium faceret, repetundarum non teneri. Nec officit (2.) quod ea tantum publica sint, quæ populi sunt Romani, non quæ civitatum *l. 13. ff. de V. S.* est enim *d. l.* intelligenda proprie & relate loquendo ad urbem Romam, quæ sola tanquam caput habet bona publica, abusive autem non tantum inter publica habentur res sacræ, religiøsæ vel quæ publicis usibus sunt destinatæ, sed & quæ sunt civitatum & peculia servorum *l. 19. pr. & l. 17. ff. cod.*

XI. Ut autem ad scopum nostrum redeamus an scilicet Legatus in legatione possit munera accipere, sciendum omnino, quod magna ab acceptione munerum enascatur suspicio & præsumptio perfidiæ & corruptionis, munera enim dicuntur prævaricatio veritatis *C. qui recte 66. caus. 11. quest. 3. in fin.* & animi hominum facile muneribus inescantur,

tur, obcecantur capiuntur, fascinantur quasi, ut à cura ad incuriam à fide ad perfidiam, à veritate ad mendacia, ab officio superiori debito ad proditionem ejusdem detorqueantur *Deuter. 16. v. 18. & 19. Exod. 23. v. 6. 7. 8. 9.* ac munera accipere signum sit animi ad proditionem parati & cum adversariis consentientis. Vix enim aliquis ab alio, quam eo, cui bene vult munera accipit: Causæ patronus ab alio, quam suo cliente sine prævaricationis crimine honorarium non accipit: Mulierem ab alio, quam marito munera capere, impudiciæ & inhonesti quæstus est indicium: Ita Legatus qui ab alio, quam ejus superiore salarium, munus vel honorarium accipit, proditionis perfidiæ & legationis male obitæ suspicionem vix effugere potest, qua ratione nonnullæ gentes moræ, concedere noluerunt Legatis munera: Veneri enim graviter Legatis prohibuerunt munera accipere, ut & Dux Moschoviæ qui Legatis ad se redeuntibus munera auferre solitus est, nec minus & simili modo Athenienses singularem tulerunt legem, ne Legati sub pœna gladii munera acciperent, & non modo tulerunt eam, sed quoque servarunt, adeo ut Legatus quidam, licet honorificam omnibusque probatam pacem cum Rege Persico fecisset, quoniam tamen in legatione munera accepisse visus fuerat, parum absuit, quin occideretur.

XII. Est tamen cum grano salis accipiendum, quod Legato munera accipere non sit licitum, & ut accuratius loquar, optime & commodissime hæc investigari & expediri poterunt, si sc. distinguatur inter munera benevolentiae sive honoris gratia data, & ea quæ corruptelæ causa dantur: Illa, honoris & benevolentiae gratia data, nil aliud sunt, quam mutuae inter Principes amicitiae symbola, Regiæque liberalitatis monumenta, quæ citra ullam perfidiæ suspicionem modeste accipi possunt, nec aspernanda neque recusanda sunt,

sunt, sunt enim munera ordinaria Legatis discedentibus dari solita, quod confirmant exempla plurima & probatissima: Beneficium namque dare & accipere honestum est, & maxime quidem, si illud à superiori, hoc autem ab inferiori fiat: Licitum itaque erit Legatis talia munera accipere, præprimis cum rusticitatis, inhumanitatis, morositatis, insolentia, superbia & extremi contemptus esse videatur, dona Principum recusare, modo cesset corruptela, perfidia & doli causa ac suspicio, nec caret periculo à Legatis Principem repulsam ferre, cum & non subesse possit corruptionis suspicio, sed fere debitum solvatur, est enim consuetudo antiquissima & omnibus pro nationibus consveta atque familiaris, Legatis discedentibus dona ac munera dari & deferri.

XIII. Dolosa autem munera quæ ob corruptionem, incuriam, perfidiam, prodicionem &c. perpetranda dantur, Legatus, si evitare velit pœnam, crimen Legis Juliae rep. concomitantem, accipere non debet.

XIV. Absolutis brevibus & pertractatis personis in nostra lege in specie expressis, agendum nunc de iis, quæ in genere hac lege contineantur, de quibus verba legis se ita habent: Lex julia rep. pertinet, ad eas pecunias, quas quis in quocunque alio officio ministeriove publico capit, vel cum ex cohorte eorum est.

XV. Concernit igitur lex julia rep. in genere omnes, qui cum aliquam potestatem habent, sive aliquo officio ministeriove publico funguntur, pecuniam vel aliud quicquam accipiunt, quo magis aut minus quid eorum officii faciant *l. 1. 3. & 4. b. t.* ut itaque & horum species nonnullas breviter percurram, notandum, quod non tantum præmemorata species officialium, sed & hi qui ob denunciandum vel non denunciandum, remittendum vel non remittendum,

dum, ferendum ve vel non ferendum testimonium, ob accusandum vel non accusandum, pecuniam acceperunt, hac lege reneantur & coerceantur *l. 6. in pr. ff. ad L. l. rep. l. 4. in fin. ff. de accusat.*

XVI. Ut & non minus illi, qui ob militem legendum mittendum ve es accipiunt *l. 6. §. 2. ad L. l. rep.* qui falsum militum numerum referunt, qui de militum stipendiis sibi lucrum quærunt *l. ult. §. 8. & 9. C. de offic. pref. prat.* qui occasione & ratione transitus militaris per concussionem aliquid accipiunt *Nov. 130.* pœna legis jul. rep. sunt afficiendi.

XVII. Per analogiam quoque tutores & curatores, pupillos & minores, qui eorum tam ratione personæ, quam rerum, potestati & curæ sunt subjecti, defraudantes, hac lege tenentur, eorum enim munus & officium quasi publicum est *pr. l. de excus. tut. vel. cur.* nec refert, quod quidam ea forsitan moti ratione, quod potestas & jus constitutorum tutorum sit privatum ac domesticum, contrarium statuant: Licet enim tutorum potestas dicatur privata & domestica, hoc tamen tantum principaliter de actu ipso exercendi potestatem, in provida cura omnis honestæ ac liberalis educationis, & patrimonii pupillorum proba administratione consistente, intelligendum, per consequentiam vero & ratione officii constituendi, & criminis, quod quis in officio constitutus commisit, coercendi, publicum munus est, constituuntur enim tutores publica magistratus auctoritate & ad publicam curam pertinet, ut pupillis prospiciatur *l. 2. §. 2. qui pet. tut.* in omnibus negotiis gerendis & contractibus celebrandis incumbit Magistratui ceu tutori superiori inspectio, ut probe non dolose gerantur; tenentur tutores rationes reddere gestoribus Magistratui, imo Magistratus in improbos tutores, res pupillorum ad se trahentes, &c. publice animadvertunt.

XIIX. Nec Advocati immunes sunt ab hoc crimine, quando prohibitam advocacionem suscipiunt *l. 1. §. 6. de postul. aut scienter malæ patrocinantur causæ, justam enim non injustam causam aut deploratam suscipere debent, adeo ut quoque deserere debeant malam causam & ab ea recedere, quam in principio bonam crediderant l. 14. §. 1. C. de judiciis nec fieri potest, quin peccent, dum malum, bonum, injustum, justum, vel contra dicunt, Esaiæ 5. v. 20. præprimis cum id cum maximo dedecore ipsorum conjunctum sit, ita ut de iis dicatur, turpes lites, turpiores habent advocatos, undecunque lucrum captantes, debent igitur abstinere a dolo malo (qui est malitia in alterius damnum prorumpens *l. 1. ff. de dolo malo arg. l. 6. C. de pignor. act.*) ad quem omnia illa, quæ legibus sunt vetita, pertinent, veluti *Mendacium*, veritas enim magis, quam pecunia queri debet, usque adeo, ut si alterutrum sit factu necessarium, aut sibi veritatem dicendo nocere, aut mendacium loquendo evadere, vir bonus, potius cum veritate vinci, quam cum mendacio vincere debeat, ut itaque falsi crimen publicum & punibile, advocatus nec ipse practicare debeat, nec clientulum suum id docere, nec testes instruere, ut falsum deponant, licet veritatem rerum gestarum ab ipsis quærere possim: *Calumnia* quoque odiosa est, non tantum illa, quæ in falsi crimen incidit *l. 1. §. fin. ad Sætum Turpill.* sed etiam illa, quæ proprie cavillatio dicitur *l. 177. ff. de V. S.* quo referenda malitiosa vel calumniosa interpretatio juris, cum salvis legis verbis sententia circumvenitur *l. 15. C. de LL. c. 3. circa finem de V. S. in sexto verb. nec intellectus ipsius & rigor legis scrupulosis & excogitatis artibus eluditur l. 14. §. fin. C. de adess. Protractio lites*, utpote calumniæ proxima *l. 13. §. 9. C. de judiciis*, sive illa propter multitudinem causarum ex culpa & negligentia, vel ex do-
lo &*

lo & avaritia, cum lucri causa lites in longum protelantur, originem trahant, neque iudex ambages in processu, neque libellum ineptum admittat *l. 1. ff. de offic. adfess.* peccat enim qui cum veritatem habet, per ambages vadit: *Prævaricatio*, quando Advocatus causam sui clientis absque justa causa deserit, adversario suo prodit, & cum eo colludit, vel clientem suum bono jure nitentem ad iniquam transactionem inducit. *l. 1. C. de advocat. divers. judic.*

XIX. Quæ tamen non de veram Philosophiam sive jurisprudentiam sed tabulariam tractantibus artem dici merentur, tabulæ autem forenses a veris jure Consultis longe differunt, illi enim non sunt legum doctores sed dolores, non jure consulti, sed tumulti, non sacerdotes sed justitia mangones, quorum manus oculatæ sunt, credunt, quod vident, qui juramentum in initio officii præstitum non magis curant, quam antiquæ domus fumum.

XX. Possunt & huc referri illi, qui bonum litis eventum & sententiam favorabilem vel singularem gratiam ac benevolentiam Serenissimi vel aliorum Magnatum, quam ne tentarunt quidem, nec tentare audent, pecunia vel alia re accepta vel promissa saltem promittunt *l. 10. C. de accusat.* vulgo fumi venditores dicti, qui fumum quasi vendant, dum illiciti lucri causa certo promittunt, quæ maxime incerta sunt & dubia, de quorum perversorum hominum foete nonnulla exempla, rem eo magis illustrantia, allegare quidem possem, sed quia sunt odiosa, silentio prætermitto.

XXI. Equali modo Magistratus & potestatem aliquam habentes non tantum ipsi, hac lege conveniri possunt, quando pecunia corrupti non agenda agunt vel agenda intermittunt *l. 1. ff. ad L. jul. rep.* sed & comites & qui ex cohorte eorum sunt, Assessores, Secretarii, Notarii &c. hac lege tenentur *l. 1. vel cum ex cohorte l. 5. ff. ad L. J. R.* quod

quoque de sociis, confociis vel complicitibus aliis, qui æque, ac iudex vel officialis ipse, lege repetundarum conveniuntur *l. 1. §. 1. ad L. Corn. de falsi.* quales sunt uxor officiales, *l. 4. §. 2. de offic. procon.* domestici, manipularii, ministri &c. quod enim quis per alium facit per se ipsum fecisse videtur *l. 5. ff. ne quis eum qui in jus l. 1. ff. de eo per quem*, adeo ut officialis, qui ipse ut innocens sit, provideat, ergo & ministros suos ab omni injuria continere debeat *Nov. 80. c. 8.* pro his teneatur *l. 1. §. 5. ad L. J. R. l. 1. C. eod. l. 1. pr. de publicanis*, imputet enim sibi quod tam perverforum hominum opera usus fuerit, quos tamen punire & corrigere *l. 12. C. de officio rectoris provincie* vel incorrigibiles dimittere poterat, quod tamen intelligendum tantum de pœna civili, de qua infra prolixius, hoc tantum addendum, quod iudex se liberare possit à tali pœna, exhibendo ministros & familiares, nisi se pro his expresse obligaverit & in se receperit, sic enim conventio dat legem contractui. *l. 23. de R. J.*

XXII. Licet ordo accipientium pecuniam latius deduci ac dilatari possit, quoniam tamen odiosa potius restringenda, quam extendenda *c. 15. de R. J. in sexto* sufficiant hæc de personis pecuniam recipientibus & corruptis ut injustitiam loco justitiæ administrent, & progrediamur ad alteram classem dantes sc. pecuniam & corruptentes, qui æque ut recipiendo pecuniam corrupti, in hoc crimen incidunt *per l. 2. §. 2. de condict. ob turp. caus.* quod non modo de iis qui quicquam iudici, Magistratui vel alii cuidam dando, ut id, quod non est juris contra jus & justitiam in sententiam ferendo pronuncient, occasionem præbuerint, intelligendum *Nov. 124. c. 2.* sed & adversus eos quoque, in ad adipiscendam dignitatem præsidii quicquam dederunt, actio ad legem juliam rep. in quadruplum sc. exercetur *l. 7. ff. l. sup. C. ad L. J. R.* cum æquum sit eorum quoque dolum

supra

lum ac maleficia impune non dimitti, neque provinciæ re-
 ctiores & gubernatores sive officiales ambitione vel pretio,
 sed viri sapientes & testimonio probatæ vitæ ad regendum
 rempublicam promoveri, qui timent Deum & oderunt a-
 varitiam, nec ullo honore dignus, sed omni honore pri-
 vetur, qui illicito modo per pecuniam vel alia artificia mi-
 nime concessa honorem appetit, adeo ut quoque si quis con-
 tra legem Juliam ambitus Magistratum aut sacerdotium
 petierit per Senatus consultum centum aureis cum infam-
 ia puniretur. *l. unic. §. 1. ff. ad L. J. ambitus*, & licet quis na-
 ctus sit dignitatem illicito modo, debet tamen iterum eâ
 privari, cum famosis & notatis porræ dignitatum non pa-
 teant; Et quamvis à nonnullis Gentibus nundinationes per-
 mittantur officiorum publicorum ad augendum ærarium,
 non tamen quid Romæ fiat, sed fieri debeat, est animad-
 vertendum *l. 12. ff. de officio præsid.* est enim hic modus ærarii
 augendi foedissimus, turpissimus & maxime detestabilis,
 cum permisso uno & alterum permitti necesse sit, permissa
 emptione officii permitti debet venditio justitiæ secundum
 vulgarem illud de Papa Alexandro 6.

*Vendit Alexander Sacramenta, Altaria, Christum,
 Emerat ille prius, vendere jure potest.*

Et uno principio illicito dato & concessio oriuntur plurima,
 pecunias ex Magistratibus colligere omnis iniquitatis & in-
 justitiæ principium ac finis est *Nov. 8.* nec ullum omnium
 sordidorum mercaturæ generum, quæ varia sunt, sordidi-
 us, nullum turpius, nullum detestabilius mercatura Magi-
 stratum, honorum ac per consequens justitiæ, virtuti e-
 nim pecunia præfertur, & qui pecuniam dat pro tali bene-
 ficio habendo præsumitur habere animum male faciendi,
 præprimis, si muneri, quod mercatur, non sit idoneus, quod
 hodie infrequens non est, quando apud plurimos plus va-
 let

let aut pecunia, aut favor, aut effectus aut sanguis & hæc vel conjunctim vel separatim quam dotes divinae, virtutes &c. juxta Verf.

*Dignus & indignus pariter nunc ambit honores
Atque ablativus casus utrumque beat.*

Denique notandum quod dum *in l. 1. §. 1. & l. 7. §. 1. b. t.* sobri- ni, propioreve gradu cognati ac uxor excipiantur quod ab iis pecuniam accipere liceat, ex eo sequatur quod qui Magistratum potestatemve exercet, à nullo potestati illi sub- jecto sub quocunque prætextu pecuniam accipere liceat, ne forte aliquando in gratitudinem muneris accepti pro illis jura aliorum pervertant, quæ ratio cum in sobrinis propioreve gradu cognatis cesser, eo quod sibi & suis jus dicere nemo debeat *l. 10. de jurisd. tot. tit. C. ne quis in sua caus. jus di- cat*, ideo ab illis qui propiori gradu Magistratui vel pote- statem gerenti juncti sunt, munera in conjunctissimæ ami- citiæ signum accipere licet, dum per hæc nemini præjudi- cium fiat.

SECTIO SECUNDA.

Th. I.

Brevitatis studio abrumpo hic filum, mittens primum membrum nostræ dissertationis, materiam persona- rum, tractaturus jam munera ipsa, sive res ob quas seu quarum intuitu quis committat crimen barattariæ: Quæ munera consistunt in pecunia *l. 1. pr. b. t.* cum qua idem est quando in nonnullis legibus dicitur per sordes id est ac- cepta pecunia judicare; sunt enim sordes pecuniariæ cor- ruptiones *l. 9. §. 1. de recept. qui arbitr. recep.* & sordidi magi- stratus sive judices pecunia & sordium consilio sententiam proferunt unde sordium damnatus dicitur is, qui repetun- darum damnatus est.

II. Pe-

II. Pecuniæ vero vocabulum hic latissimè sumitur ita ut non tantum pecuniam numeratam complectatur (quæ in minima quoque quantitate consistere & cum ea hoc delictum perpetrari posse testatur *l. 7. §. 1. b. t.*) verum omnem omnino pecuniam, hoc est omnia corpora, quæ æstimationem recipiunt, designat, corpora enim pecuniæ appellatione quoque contineri neminem dubitare inquit Jureconsultus *in pr. l. 178. ff. de V. S.* imo pecuniæ nomine omnes res *l. 2. §. 1. de constit. pec.* tam soli & immobiles, quam mobiles tam corpora quam jura continentur *l. 222. ff. d. t. l. s. eod.* & pecuniam accepisse dicitur, etiamsi aliquid pro pecunia acceperit *l. 1. §. 4. ff. de Calumniat.*

III. Ut inde in officio publico constitutus barattariam perpetret, non tantum pecuniam, sed etiam qui quodvis aliud donum recipiens justitiam, suas operas &c. quasi vendere intelligitur, Et hoc sive ex contractu, sive quocunque alio juris velamento originem trahat *l. f. C. b. t.* judex enim non tantum dicitur corruptus, si pecuniam sed etiam si aliam rem vel ex re aliud commodum seu utilitatem sentiat, veluti si litigator judici debitum aliquod remittat *l. 2. §. 3. de Calumn.* frumentum vel aliud quid gratuito mutuo det *d. l. 2. eod.* neque interest an commodum tale in donatione, venditione aut locatione consistat, aut si plures vel minoris venditio vel locatio fiat *l. pen. §. 1. ff. b. t.* quæ eo magis videntur in fraudem legis facta *arg. l. 1 §. 4 ff. de calumn.* ad quod præcavendum olim Magistratibus negotiari plane interdicebatur *l. 33. ff. de rebus creditis l. 16. C. si cert. pet. nec oblt. l. 34. ff. de reb. cred.* utpote quæ loquitur de Præsidis provinciæ officialibus perpetuis *d. v. l. 33. eod.* de temporaliibus, quorum officium erat annale, quibus non erat permissum intra tempus officii, nisi extrema urgente necessitate, negotiari, perpetuis vero permittebatur omnes contra-

tractus, modo suspicio corruptelæ cesset, ne fraus legi quæ officio, celebrare, quod verum sive durante, sive deposito do quis principaliter & proprio nomine à dante seu corrupte accipit, sive per indirectum, si negotium vel ab utraque vel altera tantum parte per alium geritur e. gr. quando judex per domesticos sententiam revelari permittit *l. 15. §. 30. ff. de injur. & fam. libell.* aut procuratoribus arcana causæ detegit *l. 3. & 4. ff. h. t. l. 3. §. 3. de calumn.*

IV. Quod crimen incurrit officialis æque in bona quam mala causa, neque enim pro illa promovenda quicquam Magistratui vel judici dari vel accipi licitum esse testantur *l. 4. ff. h. t. l. 3. C. eod. l. 2. §. 2. de condict. ob turp. caus. l. 1. C. de pæn. jud. qui mal. judic. est enim res mali exempli iudicem in bona causa quid accipere, ut inde sententiæ reddantur venales can. 15. non sane caus. 14. q. 5. can. 71. caus. 11. q. 3. & animi iudicum ad corruptelam inducantur uti notanter ait Owenus.*

Munera qui mittit, sperat majora remittit,

Nemo suas vellet perdere gratis opes.

Tanta enim in Magistratu desideratur integritas & fides, ut non solum ab avaritia ipsa, sed omni avaritiæ suspicione quoque debeat esse alienus, ut nunquam videatur ob questum pronuntiasse & sententiam tulisse uti Jethro Mosi dixit *in cap. 18. v. 21. Exod. causa 11. q. 3. can. 65. §. si ergo* neque licet Magistratui ob justam sententiam ferendam quid accipere, cum & is turpiter faciat, qui pecuniam accipit, ut faciat id, quod gratis facere vi officii obligatus est, præprimis cum justitiam administrare sit res sacra, quæ æstimationem, quæ tamen in emtione & venditione necessario requiritur, non recipit, judex extra omnem controversiam bonis male utitur, dum juste pro temporali lucro judicat *can. qui recte. 66. can.*

66. causa 11. q. 3. gratis enim debemus dare, quæ gratis accepimus *Matth. 10. can. gratia 15. quest. 1. causa 1.*

VI. Simili modo incurrit crimen repetundarum judex, si accipit pecuniam, ut citius expediat causam, vel in longius processum protrahat, ut inde non dans ob tedium litigii teneatur aliquid de jure suo remittere.

VII. Quod crimen sc. barattariæ Magistratus committit licet non perfecerit barattariam, quod sc. pecuniam acceperit, vel etiam si saltem promissa, non tamen sententia sit secuta *autb. novo jure C. de pœna judic. qui male judic. l. 3. §. 1. ff. de calumn. pr. l. 3. ff. quod quoque juris in alium* punitur enim affectus, licet non fuerit secutus effectus, cum sola vera rei acceptio seu promissio eum corruptum & furem esse judicet *l. 65. ff. de furtis* & conatus in hoc crimine punitur sicut in crimine læsæ Majestatis: *Mascard. de probat. Vol. 2. conclus. 164. n. 8.* in maleficiis enim gravioribus voluntas in aliqualem actum producta, non exitus spectatur *L. 14. ff. ad L. Corn. de Sicariis* quod tamen subaudiendum de casu, quando judex non restituerit datum, si vero pœnitentia ductus restituisset, judex vere corruptus dici non potest, quapropter quidem tali peccato pœnitentia sua in totum nocens esse non desinit, nec tamen eadem pœna, ac si effectus fuisset secutus, sed in quantum ob delictum commissum manet obligatus & extraordinarie tantum punitur. *d. l. 65. ff. de furt.*

IIX. Quætionem hic inserendam necessarium putavi, an sc. judex post sententiam latam quicquam ab uno litigantium remunerationis causa, citra crimen barattariæ accipere possit? Multi clarissimorum Jctorum id affirmant, ea ratione moti, quod hic cesset suspicio & corruptionis causa uti inter alios *Menocbius de præsumpt. libr. 2. cent. 4. cas. 342. n. 39.* addita limitatione, nisi sententiam præcesserit promissio

missio pecuniæ expressa, aut aliqua promissionis suspicio aut tacita conventio, aut spes aliqua recipiendi &c. *Prosp. Farinacius in Q. CXI. num. 213.* Non vero tanta mihi videtur ratio & limitatio à Menochio & aliis allegata, quod scilicet post sententiam latam cesset suspicio & corruptionis causa, ut affirmantium opinioni assentiar, sed ratio non minus, quam leges expressæ me urgent contrariam tueri opinionem, & licet inficiari nolim, quidem corruptionis suspicio & præsumptio cesset ratione sententiæ latæ & litigii antea finiti, crescat tamen illa, ratione litis futuræ, ut officialis ob remunerationem antea præstitam inde alliciatur, ut intuitu futuri commodi sententia potius in divitis favorem contra pauperem, à quo nihil remunerationis causa sperandum, feratur, & sic causa & occasio detur peccandi & delinquendi *confer. Dn. Struv. in Syntagm. juris civilis Exerc. 49. Th. 73. Autho-rius Matthæus de crim. ad tit. de crim. rep. 8. c. 1. n. 8.* qui enim remunerationis premium expectat, fraudem in Deum per- petrat *C. qui recte 11. caus. 66. quest. 3* quod quoque leges ex- pressæ contrariæ confirmant dum *in l. f. C. ad L. J. R.* expres- sis verbis dicatur, nihil penitus, tam in administratione po- sitos, quam post depositum officium pro aliquo beneficio accepturos & *l. 1. §. hoc autem iudicium ff. de calumn.* qui acce- pit pecuniam sive ante sive post iudicium acceptum, tene- tur, generaliter enim sola spes aliquid consequendi potest corrumpere Magistratum & inducete crimen repetunda- rum.

SECTIO TERTIA.

TH. I.

OB nimiam prolixitatem evitandam progredior ad tertium nostræ dissertationis membrum, exhibens actiones, quibus crimen barattariæ commissum vel com-

committendum persequatur & coerceatur, sub vocabulo namque actionis & persecutio continetur *l. 34. ff. de V. S.* Quò gravius itaque est delictum dolo malo commissum, eo gravius est vindicandum: Severiori pœna affiendi sunt illi iudices, qui per sordes seu ob pecuniam corrupti, quam qui per imperitiam injuste judicant, reputatur enim hoc crimen in jure & a Dd. gravissimum; & recte hic argumentari licet à minori ad majus, si enim privatorum furta tam parva, quam maxima impunita non debent manere, multo minus furta in officio publico constitutorum, (qui tamen omnibus & undique laudari, ostendi & alios iis subjectos exemplo justitiæ & innocentia antecellere debent) impunita dimittantur, præprimis cum judex justitiam vendens, permutans vel quocunque alio juris velamento pervertens non est DEI, qualis debebat esse, sed Satanæ minister, adeo ut veteres gravissime animadverterent in tales iniquissimos officiales, cujus exemplum nobis exhibet Cambyfes, qui Sisamo judici cum per sordes inique & injuste judicasset, autem detrahi, in lora conscindi, sellæ intendi, in eaque silium ejus judicaturum sedere jussi, ut paternæ pœnæ consideratione admoneretur, quid iniquos iudices pecunia corruptos maneat, cujus rei meminit *Valer. Max. lib. 6. c. 3. in fin.* Alexandex Severus, Imperator justissimus, in iudices, tales rapaces & fures tam gravi exarsit odio, ut si unquam judicem furem vidisset, paratum haberet digitum, quo illi oculum erueret; Lege quoque duodecim tabularum iudices per sordes judicantes capite mulcebantur.

II. Verum quoniam non omnibus in casibus tam gravis pœna est adhibenda, sed pro varietate delicti & facti qualitate aliquando etiam pœna pecuniaria sive multa quadruplum sc. dati restituendo est afficiendus iudex cor-

D

ruptus

ruptus *Nov. 8. cap. 7.* quandoque in exilium mittitur, non nunquam in insulam deportatur, aliquando morte prout admiserit, debet puniri *l. 7. §. 4. b. t.* de qua mortis pœna *th. septima sectionis tertiæ* latius agetur.

III. Datur vero actio & permittitur accusatio hujus criminis illis non tantum, qui suam suorumque prosequuntur injuriam *l. 1. §. 3. §. 1. ff. de popular. act.* sed & cuivis de populo, quoniam lex jul. rep. quæ publici judicii est *l. 1. in fin. de publ. judic.* hujus generis crimen coercet, quæ cuivis de populo accusandi facultatem concedit *§. 1. J. de publ. judic. l. 1. ff. eod. l. 43. §. 10. ff. de ritunupt.* imo ob atrocitatem hujus delicti per quod ipsa respublica ac communis societas læditur & convellitur, hortantur leges & jubent, ut quilibet hoc crimen accusatione persequatur, victoriam reportaturus & premium & gloriam *L. 4. C. ad L. J. R. dummodo revelatam criminis accusationem sufficienter probaverit.* Nam caute contra officiales procedendum, hi enim tenentur eorum debito & ratione officii delinquentes castigare ac punire quapropter omnibus placere nequeunt, præsumitur enim multo magis pro officiali alias bonæ famæ *l. fin. C. ad L. J. R. l. 2. C. de offic. civil. judic.* adeo ut econtrario ea non probata neque honor neque gloria revelanti debeatur *d. l. 4. in fin. C. ad L. I. rep. ibi crimen delatum approbet* & c. ubi de probatione hujus delicti aliquid dicendum esset, sed ut tempus & chartam lucrer, supersedebo & pergam in actionum materia explicanda.

IV. Datur vero actio legis repetundarum tam adversus accipientem pecuniam & corruptum, quam dantem & pecuniâ corruptentem, & tenetur eadem pœna corruptens qua corruptus *arg. l. 1. pr. ff. de calumn.* si namque accipere turpe, & dare quoque turpe erit *l. 31. C. de Episcop. & Cler. Nov. 8. c. 8. §. 1.* & generaliter pœnæ contra aliquid per
barat-

barattariam accipientes statutæ, videntur etiam institutæ contra dantes, licet expresse non dicatur, sunt enim corrupta corrumpens & corruptus, ut dispositum in uno censeatur quoque dispositum in altero, etiam respectu pœnæ, imo dolo malo corrumpens majori debet pœna affici, quam corruptus, ille enim inducit hunc, & dat ansam peccandi ut ita occasio fures faciat *arg. l. 30. §. 3. ad L. Aquil. l. 51. ff. eod.* pro diversitate tamen & qualitate delicti, ut quandoque majori, nonnunquam minori afficiatur pœna *autb. novo iure C. de pœna jud. qui mal. judic.* sunt enim quatuor humana judicia subvertendi & corrupendi modi; timor, cupiditas, amor & odium *c. quatuor. 78. causa 31. quest. 3. caus. 8. quest. 2. can. fin.* duobus prioribus timore sc. & cupiditate tantummodo dicitur à parte corrumpente corrumpi, duo vero posteriores modi nempe odium & amor, neminem, quam ipsum respiciunt judicem: De prioribus igitur modis hic est sermo, & judex, cum timore corrumpitur, magis pars corrumpens peccat, quam judex corruptus, quis cum duo ad malum concurrant, ille magis peccat, cujus prævalet voluntas, & cujus voluntatem alter sequitur: Hinc est ut timore corruptus excusatur si deliquerit ceu videre est *in l. 8. C. ad L. Jul. de vi publ. & priv.* ubi Dominus cum jubet servo ut aliquem occidat, adhibita comminatione, quod si non occidat, ipse interficietur, si servus timore compulsus homicidium perpetrat, excusatur, licet non in totum tamen in tantum *l. 2. §. 1. de noxal. act.* Cupiditate vero econtra quando corrumpitur, plus delinquit judex corruptus, quam pars corrumpens quia (1.) cum duo ad unum malum concurrant, plus peccat, qui sua mala voluntate leges subvertere potest, quam corrumpens (2.) quia majus peccatum est vendere rem alienam, quam emere vendere enim rem alienam, est contra venditionis naturam, cum econtra

semper quæ non nostra sunt, sed aliena emimus, & licet judex utroque casu cum timore vel cupiditate corruptus judicat, peccat, plus tamen peccat, quando cupiditate quam si timore inductus injuste judicet, propria enim voluntate per cupiditatem se patitur corrumpi.

V. Corruptens vero judicem tenetur pœna falsi & relegationis ad tempus *l. 21. ff. ad L. Corn. de fals. l. 1. §. 2. eod.* quæ tamen pœna arbitraria est *l. 7. §. 3. b. t.* scil. quoad pœnam corporis afflictivam, quoad pecuniariam vero illa in genere semper manet certa, punitur enim (1.) amissione causæ, in qua jus fovet *l. 1. voc. amittit actionem C. de pœna judicis qui male judicavit.* si sc. sit actor, & defensionis, si reus, vocabulo enim actionis in d. l. comprehenditur quoque defensio (2.) quod dedit non repetit *l. 3. de condict. ob turp. caus.* (3.) sententia est ipso jure nulla *l. 7. C. quando provocare non est necesse l. ult. C. de pœn. judic. qui mal. judic. l. 15. ff. de judic.* quod verum quoque manet & procedit, licet sententia justa & æqua fuerit, modo pretio sit impetrata *can. non licet 71. caus. 11. q. 3. & can. vendentes 10. caus. 1. q. 3.* vel spe aliquid recipiendi judex sententiam tulerit: Perpetrat enim fraudem in Deum qui remunerationis premium expectat *can. qui recte 66. caus. 11. quest. 3.* & sola spes aliquid consequendi in Magistratu inducit crimen repetundarum, quod tamen ut sententia ipso jure sit nulla, procedit, si unus judex solus tulerit sententiam, si vero plures fuerint officiales, qui conjunctim sententiam tulerunt, & unus ex his fuerit corruptus, sententia non est ipso jure nulla, sed rescindi debet.

VI. Et punitur non tantum, qui actu ipso corruptus, sed & ille, qui judicem corrumpere tentavit, licet non acceptaverit corruptionem officialis *l. 1. §. 2. ibi corrupendum ve curaverit ff. ad L. Corn. de falsis* modo tentatio talis in aliqualem actum producta fuerit, & per tentantem non steterit,

terit, quin corrumperet, veluti si pecuniam obtulerit quidem, sed officialis recusaverit, tali enim casu corruptio & actus corruptionis a parte pecuniam offerentis est perfectus, quia dum tentare curavit fecit, quod potuit, ut iudex corrumperetur *l. 34. ff. de jure fisci l. 3. ff. de calumn.* quamdiu vero cogitaverit tantum de corruptione, ita ut ad nullam pervenerit actum, pœnam non patitur *l. 18. ff. de pœnis.*

VII. Officialis in casu civili legē repetundarum damnatus privatur dignitate & officio, non enim sibi iudices de eo honore blanditi debent, quo se ipsos indignos iudicaverunt *l. 12. C. de dignit.* notatur infamia *l. 2. de pœn. judic. qui male judic. verb. astimationis, dispendii* & c. adeo ut neque testimonium ferre neque postulare *l. 6. §. 1. ff. ad L. jul. rep.* neque in futurum aliam dignitatis gradum conscendere queat. *l. 12 C. de dignit.*

VIII. Desuper tenetur iudex pecunia corruptus ad expensas & damnum per litigatorem passum propter ejus corruptionem, imo non tantum ad damnum & interesse, sed & ad æstimationem litis *l. 2. in fin. de pœn. judic. qui mal. judic.* ita ut si iudex non habeat, unde solvat, pœna pecuniaria vertatur in corporalem, secundum vulgatum, qui non habet in ære, luat in corpore.

IX. Porro Administrator provinciæ ex hoc crimine, si civiliter agatur, potest conveniri in quadruplum ejus quod accepit *l. in fin. C. ad L. J. Rep.* imo sicut in una persona plures concurrere possunt barattaria, puta quod officialis ab utraque parte & actore & reo pecuniam accipiat, pœna quoque quadrupli duplatur, ita ut tam ratione dati ab actore, quam ratione dati reo in quadruplum conveniri possit, cum ulatis namque delictis cumulari & crescere debent pœnæ.

X. Quod quadruplum vel totum applicatur Fisco,

vel dividitur inter Fiscum & partem læsam, ita ut Fiscus dimidiam partem, & pars læsa, (dummodo ea nihil dederit) alteram dimidiam partem hujus quadrupli accipiat: Applicatur vero totum Fisco tum, si utraque pars dederit & à parte dantis adest turpitudine, quando sponte corrumperendi animo pecuniam, quod in dubio præsumitur, dederit *l. 20. ff. de accusat.* est enim judicium revera publicum *l. ult. C. b. t. l. 2. ff. de calumn.* si vero à parte dantis cessat turpitudine, duplum applicatur Fisco, & duplum parti læsæ, ubi per partem læsam intelligitur is, qui dedit pecuniam: Quando enim alter turpiter dedit non tantum datum repetere nequit, & causa cadit, ac sententia à judice corrupto lata est ipso jure nulla, sed & hoc casu per partem læsam non datur pecuniam, sed is intelligitur, in cujus injuriam & præjudicium pecunia est data & accepta & per consequens sententia iniqua lata, cui quoque debet pars quadrupli dimidia applicari, *l. 1. pr. ff. de Calumn.*

XI. Competit tamen quadrupli pecuniæ acceptæ pœna tantum intra annum, post annum vero non nisi in simplex & ratione hujus simpli est actio perpetua *l. 1. pr. ff. de Calumn.*

XII. Tenetur quoque officialis, qui metu, terrore potestatis, vel alio illicito modo partes vexando pecuniam à dante extorquet, de concessione *l. 4. C. ad l. l. rep. nec obstat quod crimen concussionis sit privatum l. 2. ff. de concuss. & in hoc separatum à crimine repetendarum seu publico l. 7. ff. ad l. l. rep.* nam Resp. concussio à privato commissa est crimen privatum, si vero committatur ab officiali, Magistratu seu persona publica fit publicum *d. l. 2. ff. de concuss.*

XIII. Quarum pœnarum juris civilis una aliam non tollit *S. ult. J. si quadr. paup. fecisse dicatur* sed imponuntur cumulative, pœna enim unius legis non tollit aliam, nisi
post-

posteriori lege addita sit clausula derogatoria: Sic pœna in *auth. Novo jure C. de pœna judic. qui mal. judic.* non tollit alias pœnas arbitrarias à jure communi in Legem Juliam repetundarum delinquenti impositas. *Ex gr. in alleg. auth. constituitur pœna in triplum dari & duplum promissi, Lex vero i. C. ad L. J. rep.* absolute pœnam constituit quadrupli: Ipsi enim textus simul exhibent distinctionem cum in *Auth. Alleg. novo jure &c.* propriè loquatur de judice, qui per sordes judicaverit, uti clara sunt verba, cujus pœna est triplum dari, promissi vero duplum restituendum: *Lex vero C. b. t.* intelligatur non de judice per sordes judicante, sed de provincia Administratore qui provinciam nudaverit & inhabitatores diripuerit, quod scilicet hic teneatur in quadruplum.

XIV. Sic qui in causis civilibus ob hoc delictum ab officio & dignitate sua moventur simul per consequentiam notantur infamia, imo non tantum notantur infamia, sed infamiam hanc alii adhuc concomitantur effectus ut scilicet alium postea dignitatis gradum conscendere, testimonium ferre & postulare nequeant, uti antea dictum & legibus confirmatum.

XV. Simili modo licet quis dignitatem seu cingulum amittat, non tamen propterea liberatur a pœna tripli vel dupli intra annum, & post annum simpli *d. auth. novo jure &c.*

XVI. Sic pœna expensarum & damnorum non tollit pœnam criminalem, sed venit emulative cum illis, civilis enim actio & persecutio non tollit criminalem, tendunt siquidem ad diversa nam ratione expensarum & damnorum refundendorum persequitur pars litigans, & iniqua in processu protelatione vexata, quod sibi de jure debetur; Actio vero criminalis est mere pœnalis, & tendit tantum ad pœnam

NAM

nam infligendam & talem vel corporalem, capitalem vel etiam pecuniariam pro ratione delicti perpetrari.

XVII. Moribus hodiernis infligitur pœna arbitraria extraordinaria, & criminis hujus rei extra ordinem secundum arbitrium judicis vel durius vel mitius secundum delicti qualitatem plecti solent *l. 7. §. 3. ff. ad L. I. rep. Crispius part. 3. cap. 23. num. 18. & seqq. ibique alleg. Auth.*; adeo ut & capite plectatur officialis *d. l. 7. §. 3. pr. ibi neve quis ob hominem & c. ff. b. t.* quando scil. judex pecuniam accipit pro necando hominem & pecunia mota innocentem interficit, si vero non pecuniæ sed iracundiæ calore id fecerit, loco pœnæ deportationis quæ olim frequens erat, relegatio vel alia pœna arbitraria locum habet, quapropter etiam textus modo allegatus alternative loquitur, (vel capite plecti vel in insulam deportari) habito respectu ad receptionem vel non receptionem pecuniæ, quod tamen, officialem scil. posse capite plecti, tunc demum est verum, quando scil. pecunia accepta innocentem ad mortem condemnaverit, & mors ipsa secuta fuerit, antequam enim diceretur pœna, de corpore delicti constet, necesse est *l. 1. §. 24. ad Sædum Silan.* morte vero non secuta, pœna est mitiganda, quia effectu non secuto affectus eadem pœna scil. ordinaria ac si mors ipsa secuta fuisset, non punitur, sed extraordinaria arbitraria, exilio, relegatione vel duriori vel mitiori pro qualitate delicti, personarum &c.

XVIII. Et hæc sunt quæ de criminis hujus plus nimio usitati materia dicere & proferre volui, quæ quidem exactius multo & elegantius tradi potuisse lubent concedo, verum ob exiguitatem eorum, quæ ex juris nostri textibus præsentis materiæ accommodari & aptari potuerunt, Lector benevole mihi veniam concessarum confido ubique erravero, correctioni melius sentientis, ut me labentem

tem calamo corrigat charitativo, hallucinantem erigat, ignorantemque erudiat, me subjicio.

XIX. Interim caveant sibi illi, qui subditis regendis & controversiis dirimendis sunt prapositioni, videant, quid faciant, ne donis ac largitionibus corrumpantur, in memoriam revocantes, quod non hominis sed Dei Domini omnipotentis exerceannt judicium, & quodcunque judicaverint, in eos redundet: Sit timor Domini cum illis, ut cum diligentia & summa æquitate cuncta faciant, non enim est iniquitas apud Dominum Deum nostrum, nec personarum acceptio, nec cupiditas numerum *c. in judiciis 12. de R. f. in sexto c. novit. 13. post med. extra de judiciis arg. c. statum 11. §. insuper de rescript. in sexto*, judicent iudices juste citra ullum personarum respectum æque parvum ac magnum audiant, non metuant à quoquam quia Dei est judicium *Deuter. cap. 1. v. 16. & 17. & cap. 16. v. 19.* non considerent personam pauperis, neque honorent vultum potentis, sed juste proximo judicent *Lev. 18. v. 15.* qui enim condemnat justum & impium justificat, abominabilis est apud Dominum *Proverb. c. 17. v. 15.* caveant sibi in officio publico constituti, si tam juris civilis quàm Canonici & statuarii pœnis moveri nolint, nevæ & pœna, quam Jehova iis, qui se sordibus corrumpi patiuntur, ut propter munera, bonum, malum, & malum bonum pronuntient *Jesaja c. 5. v. 24.* exclamavit, dum dicit ideo ut absomit stipulam lingua ignis, & torridum gramen flamma deficit, radici istorum quasi tabes inerit & flos istorum ut pulvisculus abibit & *caus. 11. quest. 33. can. 59.* propterea dilatavit infernus animam suam absque ullo termino & descenderunt fortes ejus & populus ejus & sublimes gloriosique ad eum: Incurvabitur homo & humiliabitur vir & oculi sublimium depre-

deprimetur: Exaltabitur Dominus Exercituum in Judicio, & Deus Sanctus sanctificabitur in iustitia, in quo iudicio alius testis, quam conscientia ejus, qui male iudicavit, non erit *caus. 21. q. 3. can. 54.* inde quoque mirum non est, si sordidus istorum quæstus sæpissime, quod docent exempla quotidiana, ad tertium non transeat heredem, sed ignis eorum, qui libenter munera recipiunt, tabernacula devoret, sicut aqua labefiunt & indefinenter abeunt *Psalmo 58. v. 8.* Nam male parta male dilabuntur & de male quæsitis non gaudet tertius heres, quod confirmatur à propheta *Hamos cap. 5. vers. 11. & 12.* dicens quoniam vos calcastis tenuem & frumentum ab eo accepistis, domos quidem cæso lapide ædificastis, sed non habitabitis in eis, vineas amænissimas plantastis, sed non bibetis vinum earum, quia novi multas defectiones vestras, & ingentia peccata vestra, constingentes justum & accipientes pretium redemptorium (Blut-Geld) uti in germanico textu legitur, ut pauper in foro dejiciatur, quo enim iudicio iudicatis, eo iudicabimini, & qua mensura metimini, eadem & contra metietur vobis *Matth. c. 7. vers. 2. Marc. c. 4. vers. 24. Luc. c. 6. vers. 38.* caveat ergo sibi quis, cui illa potestas à domino data est, & virtus ab altissimo, Dominus enim inquireret in actiones vestras, consiliaq; vestra perscrutabitur, & vobis qui estis regni ipsius ministri, nec recte iudicastis neq; legem iustitiæ servastis, neq; consilium Dei secuti estis, horribiliter superveniet, & repente, & celeriter instabit in vos, nam iudicium severum exercebit in eos, qui præsumunt *Sapient. lib. cap. 6. vers. 2. 3. 4. 5. & 6. Psalmo 83. vers. 2. 3. & 4.* quousque iudicabitis inique & personam improborum suscipietis (iudicate secundum tenuem & pupillum, pronuntiate afflictum & pauperem iustum, eripite tenuem, & in-

opem

opem de manu impiorum liberate, quærite bonum, non
 malum, ut vivatis, aderitque itaque Jehova Deus Exerci-
 tum vobis *Hamos cap. 5. vers. 14.* quapropter quilibet, qui
 tribunal justitiæ conscendit, qui aliquod negotium seu of-
 ficium publicum gerendum suscipit, studeat, ut ita judi-
 cet, ita officium susceptum administret, sicut se à supremo
 omnium judicum in extremo die in extremo judicio judi-
 care exoptat, ut cum Samuele populum in testem vocare
 & dicere possit: Ecce præsto sum, testificamini contra me
 coram Jehova & coram uncto ejus, utrum cujusquam bo-
 vem acceperim, aut asinum, aut quem fraudaverim, aut
 quem concusserim, aut ex alicujus manu redemptionis
 pretium acceperim, ut abderem oculos meos propter il-
 lud, cui populus dixit, non fraudasti nos, neque concus-
 sisti nos, nec quicquam accepisti e manu ullius *lib. 1. Sa-
 muel. 12. mibi vers. 5. & 6.* Hinc scriptura econtra beatum
 pronuntiat illum, qui ambulat integre in viis justitiæ & lo-
 quitur veritatem ex animo suo *Psalmo 15. vers. 2. &c.* qui ab-
 horret ab emolumento, quod per vim atque calumniam
 extorquetur, manus suas excutiens ne munera contrectent,
 spernesque lucrum ex fraudibus. *Jesaja 33. vers. 15.* hoc er-
 go est tutum & integrum, ut quilibet excutiat manus, ne
 munus contrectent, servet quivis libertatem, ut non ser-
 vitio pecuniæ, sed amore & libertate justitiæ judicet & pa-
 trocinium præstet: Tibi vero Regi immortalis, soli DEO
 sapienti, omnium judici justissimo sit laus, honor,
 imperium sempiternum & gloria in secula
 seculorum.

F I N I S.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher.

1 1 1 1

